

PREZENTAREA DEZBATERILOR CONFERINȚEI

General Daniel PETRESCU
Șeful Statului Major al Apărării

Conferința doctrinară internațională *Gândirea militară românească* a fost organizată de Statul Major al Apărării, în contextul împlinirii a 163 de ani de la înființarea Statului Major al Apărării și al decernării Premiilor revistei *Gândirea militară românească*, ediția a XXIV-a.

Keynote speakers:

- **General Daniel PETRESCU** – Șeful Statului Major al Apărării
- **E.S. Mircea GEOANĂ** – Secretarul general adjunct al NATO
- **Iulian CHIFU** – Consilier de stat pentru Politica Externă, Securitate și Afaceri Strategice al Prim-Ministrului României
- **E.S. Bogdan Lucian AURESCU** – Ministrul Afacerilor Externe al României
- **David MUNIZ** – Însărcinatul cu afaceri al Statelor Unite la București

„Războiul s-a întors în Europa. Este cea mai gravă criză de securitate în Europa după cel de-Al Doilea Război Mondial. Războiul are propria filosofie: lucrurile pot evolua într-un fel sau altul foarte repede. Este o luptă a voinței, o luptă a armatelor, a conducerilor, economiilor, sprijinului populației etc. Sunt multe lucruri pe care nu le știm, la care nu ne putem gândi, dar care poate influențează finalul acestui război”.

„Pe măsură ce vorbim, trebuie să fim conștienți că războiul are loc la granițele noastre, că oameni mor în timp ce vorbim. Condamn cu tărie acest atac, care a fost neprovocat și ilegal, împotriva Ucrainei. (...) Este un război de supraviețuire națională pentru Ucraina, dar un război al alegerii pentru Rusia. Este și o luptă în care valorile Occidentului sunt testate. Are tot felul de implicații economice, militare, politice etc. La nivel politic, ne confruntăm cu un nou cadru politic și militar. Este caracterizat de mai multe incertitudini și constrângeri față de perioada anterioară acestui război. Este posibil să urmeze o perioadă de regres în cooperarea și integrarea internaționale, ca rezultat al acestui război. Procesul de globalizare este, în continuare, posibil”.

Șeful Statului Major al Apărării a mai remarcat faptul că: *„Am văzut deja o schimbare în ierarhizarea priorităților unor țări. Vedem că țările cooperează mai mult, vedem o mai mare deschidere pe continent pentru investițiile în apărare. Cred că au realizat cu toții importanța de a crea propriile capacități pe care le poți folosi în cazul unei crize, în special dacă este o criză militară”.*

Cât despre sancțiunile Occidentului asupra Moscovei, acesta a subliniat: *„Federația Rusă este supusă unor sancțiuni occidentale, însă, în același timp, sunt țări, în afara Europei, care încă mai cooperează cu Rusia, din punct de vedere politic și economic. Așadar, Rusia nu este izolată total la nivel global”.*

E.S. Mircea GEOANĂ
Secretarul general adjunct al NATO

„NATO apreciază contribuția României la securitatea comună, în special în aceste momente de agresiune și conflict. România este foarte apreciată în Alianța Nord-Atlantică și are un rol important la securitatea comună, inclusiv în acest moment de răscruce”.

Oficialul NATO a atras atenția că regiunea Mării Negre a fost punctul de interes și platforma de lansare a agresiunilor Federației Ruse, care s-au acumulat până la conflictul militar din Ucraina, iar acest comportament iresponsabil și ostil al Rusiei în regiunea extinsă a Mării Negre afectează profund securitatea Alianței Nord-Atlantice.

„Retragerea parțială a Rusiei din Herson demonstrează curajul incredibil al forțelor armate ucrainene și ne arată cât de important este să continuăm susținerea Ucrainei. Președintele Putin reacționează la înfrângerile pe care le înregistrează pe câmpul de luptă cu mai multe atacuri asupra orașelor ucrainene, asupra civililor, asupra infrastructurii civile și cu o retorică periculoasă legată de forțele nucleare. Alianța Nord-Atlantică nu va fi intimidată sau descurajată. Vom susține dreptul Ucrainei la autoapărare atât cât este nevoie. În același timp, continuăm să ne consolidăm apărarea proprie pentru a păstra teritoriul aliat și cetățeni ai noștri în siguranță”.

Iulian CHIFU
Consilier de stat pentru Politica Externă, Securitate și Afaceri Strategice
al Prim-Ministrului României

Iulian Chifu a evidențiat susținerea țărilor din NATO și UE față de Ucraina, subliniind că orice „pas înapoi” ar echivala cu o compromitere a principiilor și valorilor națiunilor democratice.

„Toți așteptăm și avem nevoie ca Ucraina să câștige războiul. Este un fapt, este asumat la nivel de secretar general al NATO, la nivelul UE. Țările cu viziuni similare susțin Ucraina și nu ar trebui să existe niciun pas înapoi, deoarece acest lucru ar însemna o compromitere a principiilor și valorilor noastre și subminarea ordinii bazate pe reguli”.

Iulian Chifu a menționat că Adunarea Generală a ONU a adoptat, la 14 noiembrie, o rezoluție referitoare la costurile războiului și sancționarea Rusiei „pentru crime de război, pentru distrugeri, pentru comportamentul” din Ucraina.

Totodată, a arătat că populația a sprijinit asistența acordată Ucrainei și a suportat costurile generate de creșterea prețului la energie și de inflație.

„Cetățenii își asumă faptul că trebuie să plătim. Să plătim direct pentru asistență în Ucraina, pentru refugiați (...) să ne asumăm costurile generate de creșterea prețurilor la energie, care se reflectă într-o inflație ridicată. Și am reușit să obținem susținerea populației, astfel încât copiii și nepoții lor să aibă o viață, în care să beneficieze de libertate, democrație, respectarea drepturilor omului, libertatea de a alege, nu genul de autocrație pe care Putin o impune poporului său”.

Sanțiunile secundare a fost un alt aspect scos în evidență: „Nu putem accepta ca cineva să profite de costurile (...) și susținerea populației noastre față de războiul din Ucraina și să facă bani sau să susțină Rusia prin evitarea sancțiunilor. Este un aspect foarte important și sunt destul de sigur că în viitorul previzibil vom vedea evoluții în acest domeniu. Este o chestiune de dreptate, pentru fiecare dintre noi, inclusiv la nivel internațional, astfel încât oricine aduce războiul în Europa, așa cum se întâmplă acum, să plătească pentru costurile pe care le-a provocat cetățenilor și țărilor noastre”, a subliniat Iulian Chifu.

El a mai precizat că în Europa există un război pe care „nimeni nu îl credea posibil”, dar că trebuie înțeleși factorii care au dus la apariția acestuia. Iulian Chifu a adăugat că războiul, dincolo de componenta convențională, are și o importantă componentă hibridă, alături de amenințările referitoare la utilizarea capacităților nucleare. În urma acestui război, a adăugat consilierul Prim-ministrului României, statele pot să evalueze investițiile pe care le-au făcut în ultimii ani în capacitățile militare, dar și cum reacționează economiile naționale la o situație în care este necesară o producție mai mare de armament și de muniție.

E.S. Bogdan Lucian AURESCU
Ministrul Afacerilor Externe
al României

În cadrul intervenției susținute, ministrul afacerilor externe a pus accentul pe necesitatea consolidării posturii de apărare și descurajare pe Flancul Estic, inclusiv în regiunea Mării Negre, și a subliniat importanța implementării depline a deciziilor istorice adoptate cu prilejul summitului extraordinar al NATO de la Bruxelles, respectiv al summitului aliat de la Madrid din acest an, precum și în baza noului Concept Strategic al Alianței. A evidențiat că Reuniunea miniștrilor de externe din statele membre ale NATO pe care o va găzdui la sfârșitul lunii noiembrie va fi un bun prilej pentru abordarea, printre altele, a relației pe termen lung a NATO cu Federația Rusă.

De asemenea, oficialul român a subliniat importanța continuării sprijinului pentru statele partenere, în special cele afectate în mod predilect de agresiunea militară a Rusiei. În acest context a subliniat necesitatea dezvoltării unor politici de sprijin pe termen lung pentru Ucraina, Republica Moldova și Georgia în domenii precum apărare, reziliență și economie. A menționat că România sprijină demersul SUA privind adoptarea unei strategii naționale pentru regiunea Mării Negre.

David MUNIZ
Însărcinatul cu afaceri
al Statelor Unite la București

Însărcinatul cu afaceri al Statelor Unite la București, David Muniz, a afirmat că trebuie să fie clar că această regiune nu se mai bucură de o situație calmă, iar războiul declanșat de Moscova a destabilizat întreaga zonă a Mării Negre. Totuși, oficialul american a subliniat că suntem martorii unei perioade în care alianții NATO nu au fost niciodată mai puternici ca până acum, iar Alianța este atât de puternică datorită unor membri precum România.

„România reprezintă un factor critic în regiune și trebuie să rămână puternică în regiunea Mării Negre.”

Referitor la acțiunile Rusiei în Ucraina, David Muniz a subliniat că nu vor fi uitate ororile produse de acest război (asemănătoare cu cele din Al Doilea Război Mondial).

PANEL 1
CONSECINȚELE INVAZIEI RUSE ÎN UCRAINA
PENTRU ZONA EXTINSĂ A MĂRII NEGRE
– SESIUNE PLENARĂ
(PANEL COORDONAT DE NEW STRATEGY CENTER)

Moderator:

- **General-maior (r.) Leonardo DINU** – New Strategy Center

Speakers:

- **General Daniel PETRESCU** – Șeful Statului Major al Apărării
- **General-maior Konstantinos KOLOKOTRONIS** – Directorul Direcției Informații militare și securitate, Statul Major General din Republica Elenă
- **General-locotenent (ret.) Ben HODGES** – Consilier principal, Human Rights First, SUA
- **E.S. Cristian DIACONESCU** – New Strategy Center
- **Silviu NATE** – Director, Centrul de Studii Globale, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Mediul de securitate global și, în special, cel regional au suferit modificări dramatice după 24 februarie 2022, ziua în care Rusia a invadat Ucraina, afectând ordinea internațională bazată pe reguli.

Invasia a mobilizat eforturile internaționale pentru coordonarea sprijinului acordat Ucrainei, atât la nivel național, cât și la cel de state membre ale NATO. Sprijinul s-a concretizat în ajutor umanitar, economic și militar.

În acest context, NATO a trecut de la măsuri de reasigurare la măsuri de descurajare și apărare, inclusiv prin dislocarea de forțe de răspuns, pentru a consolida postura și prezența pe flancul estic. Având în vedere amplasarea geografică a Ucrainei, Zona Extinsă a Mării Negre a dobândit o importanță și mai mare decât înainte de invazie, securitatea maritimă fiind menționată, în noul Concept Strategic al NATO adoptat la Madrid, în iunie 2022, ca element major al păcii și prosperității.

Ca problemă complexă, în special din cauza naturii duale – externe și interne – a provocărilor și a conexiunii profunde dintre regiunea în care se desfășoară conflictul direct și alte regiuni din Europa, Orientul Mijlociu și Asia, securitatea Zonei Extinse a Mării Negre necesită o abordare holistică.

Abordarea holistică menționată ar trebui să țină cont de un număr de aspecte diverse, pentru ca Zona Extinsă a Mării Negre să nu devină un mediu strategic definit de haos și consecințele războiului să nu fie resimțite la nivel global. Dintre aceste aspecte, care au reprezentat principalele subiecte ale panelului, pot fi menționate: viitoarele tehnologii emergente și disruptive, sistemele fără pilot, comunicarea interagenții, securitatea energetică, exploatarea resurselor și a noilor surse de energie, securitatea aprovizionării, securitatea alimentară, siguranța navigației, infrastructura națională și regională de transport, criza umanitară.

PANEL 2
VIITORUL NATO: DESCURAJARE ȘI APĂRARE
ÎN NOUL CONTEXT STRATEGIC

– SESIUNE PLENARĂ
(PANEL COORDONAT DE CENTRUL DE PREVENIRE A CONFLICTELOR
& EARLY WARNING)

Moderatori:

- **Colonel Florian CÎRCIUMARU** – Director, Centrul pentru Studii Strategice de Securitate și Apărare, Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
- **Colonel Dan-Lucian PETRESCU** – Centrul pentru Studii Strategice de Securitate și Apărare, Universitatea Națională de Apărare „Carol I”

Speakers:

- **Antonia COLIBĂȘANU** – Analist geopolitic senior și director de operațiuni, Geopolitical Futures/Lector, SNSPA/expert senior asociat, New Strategy Center
- **General-maior Karol DYMANOWSKI** – Locțiitorul șefului Statului Major General al Forțelor Armate Poloneze
- **Cynthia SALLOUM** – Cercetător principal, Colegiul de Apărare al NATO
- **Phillip PETERSEN** – Președinte, Centrul pentru Războiul de Nouă Generație, SUA
- **General-maior Iulian BERDILĂ** – Șeful Statului Major al Forțelor Terestre

NATO s-a dovedit a fi cea mai mare, mai durabilă și mai puternică alianță militară din lume. Luând în considerare noul mediu strategic, chiar înainte de invadarea Ucrainei de către Rusia, Alianța a lansat inițiativa „NATO 2030”, formulând noua viziune strategică, bazată pe identificarea principalelor provocări și oportunități din următorii zece ani și nu numai, precum și propunerile concrete de a face ca NATO să fie mai puternic și mai pregătit pentru viitor.

În ceea ce privește provocările, ele pot fi încadrate în trei categorii, din punctul de vedere al naturii și spectrului acestora, și anume un tablou de amenințări aflate în schimbare, cu revenirea competiției geopolitice, geostrategice și sistemice, unul care privește schimbarea dinamicii interne, cu un iliberalism marcat și expansiv, și altul referitor la evoluția continuă a războiului, cu apariția de noi tehnologii, domenii operaționale și doctrine militare.

În ceea ce privește propunerile pentru adaptarea NATO la concurența globală în creștere și la amenințările imprevizibile, inclusiv terorismul, atacurile cibernetice, tehnologiile disruptive, schimbările climatice și provocările Rusiei și Chinei la adresa ordinii internaționale bazată pe reguli, acestea sunt legate de aprofundarea consultării și coordonării politice, consolidarea descurajării și apărării, dezvoltarea rezilienței, păstrarea avantajului tehnologic, menținerea ordinii internaționale bazate pe reguli, sprijinul eforturilor de dezvoltare a capacităților, combaterea efectelor și adaptarea la schimbările climatice, investițiile în NATO.

Descurajarea și apărarea reprezintă punctul central al panelului, mai ales în contextul invadării Ucrainei de către Rusia, al mediului de securitate de înaltă complexitate din Regiunea Extinsă a Mării Negre și al adoptării Noului concept strategic al NATO, în iunie 2022, la Madrid. La summitul de la Madrid, șefii de state și de guverne au convenit să susțină descurajarea și apărarea aliaților, reafirmându-și angajamentul în vederea menținerii combinațiilor adecvate de capacități nucleare, convenționale și de apărare aeriană. Mai mult decât atât, s-a reiterat importanța respectării angajamentelor asumate în cadrul NATO privind investițiile pentru apărare, adică direcționarea a 20% din cheltuielile anuale pentru apărare către programe de achiziții majore până în 2024, precum și angajamentului de a implementa complet și rapid planurile strategice de consolidare a Posturii de descurajare și apărare a Alianței, în vederea augmentării nivelului de pregătire a forțelor pentru îndeplinirea misiunilor curente și viitoare privind apărarea.

Conceptul descurajare și apărare este completat de Conceptul fundamental al NATO de ducere a războiului, care reflectă viziunea Alianței referitoare la direcționarea efortului pe termen lung pentru dezvoltarea capacităților de apărare, pentru ca NATO să rămână puternic din punct de vedere militar, acum și în viitor.

PANEL 3**CONFLICT ARMAT LA GRANIȚA ESTICĂ A NATO: LECȚII IDENTIFICATE**

– SESIUNE PLENARĂ

(PANEL COORDONAT DE REVISTA *GÂNDIREA MILITARĂ ROMÂNEASCĂ*)**Moderator:**

- **Comandor (ret.) Cristian BOGDAN** – Referent științific, Revista *Gândirea militară românească*

Keynote speaker:

- **E.S. Sorin DUCARU** – Director, Centrul Satelitar al Uniunii Europene

Speakers:

- **General-locotenent Viorel PANĂ** – Șeful Statului Major al Forțelor Aeriene
- **General-maior Corneliu POSTU** – Directorul Statului Major al Apărării
- **Colonel Marjan MILENKOVSKI** – Departamentul J-1, Statul Major General al Forțelor Armate din Republica Macedonia de Nord
- **Greg MELCHER** – Șeful operațiilor, Centrul pentru Războiul de Nouă Generație, SUA
- **Contraamiral de flotilă Auraș-Liviu COMAN** – Loțiitor pentru operații și instrucție al șefului Statului Major al Forțelor Navale

24 februarie 2022 va rămâne o dată decisivă în istoria europeană; în acea zi, regimul rus condus de președintele Vladimir Putin a lansat o invazie militară asupra Ucrainei, care a însemnat revenirea războiului în Europa pentru prima oară după multe decenii.

Mare parte din ceea ce s-a întâmplat de la începutul războiului a fost o surpriză, fie prin prisma dimensiunilor sale politice și strategice, fie în termeni operaționali și tactici. Înainte de 24 februarie, războiul nu era ceva imposibil, dar cu siguranță era privit în Occident ca ceva improbabil din perspectiva unei analize raționale cost-beneficiu. Acest lucru este valabil mai ales atunci când ne gândim la încercarea lui Putin de a înghiți întreg teritoriul ucrainean. Mijloacele prin care Rusia a încercat să cucerească ridică, de asemenea, o serie de întrebări cu privire la nivelul de pregătire, organizare și capacitate operațională a forțelor sale armate. Astăzi, este clar că a fost supraestimată capacitatea militară a Rusiei și a fost subestimată capacitatea Ucrainei de a rezista.

La rândul său, Alianța Nord-Atlantică a dat dovadă de o unitate politică, aceasta, desigur, lipsind în ultimii ani. Statele Unite au demonstrat angajamentul neechivoc față de apărarea Europei, în timp ce aliații europeni au dat dovadă atât de hotărâre politică, precum și de voință în privința cheltuielilor pentru apărare. În Occident s-au înregistrat foarte puține disensiuni sau neparticipări în această privință. Solidaritatea cu Ucraina este optimă, atât din punct de vedere politic, cât și prin livrarea de arme.

Uniunea Europeană (UE) a acționat și ea rapid, mai ales prin impunerea de sancțiuni împotriva Rusiei, în paralel cu sancțiunile aplicate de SUA și Marea Britanie. De asemenea, UE a decis să finanțeze livrarea de arme către Ucraina.

Această dezbatere a examinat câteva lecții identificate pe care NATO, aliații săi și partenerii le pot folosi din războiul din Ucraina, în condițiile în care Alianța a lansat un nou Concept Strategic și și-a demonstrat, încă o dată, capacitatea de a se adapta la un nou mediu.

Teme:

- (Politică/Diplomație) Răspunsul NATO la agresiunea Rusiei și implicațiile atât pentru UE, cât și pentru noul Concept Strategic al NATO;
- (Politică/Diplomație) Diplomație în conflict;
- (Domeniul militar) Performanța militară a Ucrainei pe câmpul de luptă
- (Domeniul militar) Performanța militară a Rusiei pe câmpul de luptă:
 - Atacurile asupra Kievului;
 - Operațiuni aeriene;
 - Operațiuni terestre;
 - Războiul pe mare: blocada navală în Marea Azov și în Marea Neagră;
 - Rolul amenințărilor nucleare;
 - Noua tehnologie pe câmpul de luptă.
- (Economie) Economie care sprijină participanții la conflict;
- (Domeniul social) Factorul uman în conflictul ruso-ucrainean;
- (Info) rolul STRATCOM înainte și în timpul operațiunii militare din Ucraina;
- (Infrastructură) rolul infrastructurii în operațiunile militare.

MASĂ ROTUNDĂ
IMPLICAȚIILE COMPETIȚIEI GLOBALE ASUPRA SECURITĂȚII
 (COORDONATĂ DE CENTRUL DE PREGĂTIRE ÎN DOMENIUL
 INFORMAȚIILOR PENTRU APĂRARE „GENERAL NICOLAE CONDEESCU”)

Moderator:

- **Dan COLESNIUC** – expert în securitate și apărare națională/Ministerul Apărării Naționale

Speakers:

- **General (r.) Ștefan DĂNILĂ** – Fost șef al Statului Major al Apărării
- **General-maior Gabriel-Nicușor ANGHEL** – Șeful Direcției Informații Militare
- **General de brigadă Laura JURCUȚ** – Șeful Direcției Calitate și Relații cu Beneficiarii, Serviciul de Telecomunicații Speciale
- **Adrian Victor VEVERA** – Directorul general al Institutului Național de Cercetare – Dezvoltare în Informatică – ICI București
- **General-maior (r.) Cristian EREMIA** – Coordonator de program, Asociația *Soluții Integrate de Securitate, Apărare și Intelligence*
- **Iulia ANGHEL** – Lect.univ.dr., Facultatea de Științe ale Comunicării, Universitatea Ecologică, București
- **Locotenent-colonel Alina BAȘCA** – Serviciul Român de Informații
- **Mirela ATANASIU** – Cercetător științific, Centrul pentru Studii Strategice de Securitate și Apărare, Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
- **Cristian BARNA** – Manager, Asociația *Intelligence4All*

Competiția globală urmează vectorii economic, militar și politic, având la bază competiția dintre idealuri, valori și guvernare. De aceea, noul Concept Strategic al NATO pune accentul pe ideea ordinii internaționale bazate pe reguli, alături de cea a normelor și instituțiilor multilaterale.

Provocările intrinsece competiției globale fac necesare analiza și adaptarea afacerilor de securitate, în acord cu evoluțiile mediului strategic. Competiția e definită de piețele globale, de lanțurile de aprovizionare globale complexe, care încorporează progresul tehnologic și industria strategică.

Puterea și reziliența în domeniul militar, inclusiv fuziunea civil-militară, reprezintă provocări semnificative pentru competitori. Îndeplinirea obiectivelor strategice

pe termen lung, fără a se trece pragul confruntării militare, presupune acțiuni în toate domeniile operaționale – inclusiv cele cibernetice, spațiale și hibrid, precum și o gamă variată de elemente aparținând puterii de tip soft.

Competiția globală are, de asemenea, legătură cu domeniul politic, deoarece ar trebui dezvoltată și implementată o abordare la nivelul întregului sistem de guvernare pentru ca nu numai să fie integrați toți indicatorii furnizați de intelligence, prognozele avansate și capacitățile de sprijin decizional, ci să se și articuleze răspunsurile cu cel mai mare grad de adecvare, care să se concretizeze în domeniile economic și militar, inclusiv în comunicarea strategică. Mai mult, în competiția globală pe termen lung privitoare la crearea de capacități, ar trebui luate în considerare, de asemenea, interdependența și interoperabilitatea acestora.

Având în vedere redefinirea securității, prin extensia conceptului, incluzând amenințările percepute la un anumit moment, precum și aspectele normative din domeniu, afacerile de securitate au menirea de a proteja statul și cetățenii, prin utilizarea diplomației, menținerea unor forțe armate eficiente, implementarea unor măsuri de apărare civilă și pregătire pentru situații de urgență, asigurarea rezilienței infrastructurii critice și implicarea serviciilor de intelligence, cu scopul de a detecta, evita sau contracara amenințările. În acest sens, fără îndoială, afacerile de securitate necesită analize multidisciplinare, care să contribuie la extinderea perspectivei, precum și personal educat și instruit în sensul îndeplinirii unor astfel de sarcini.

Aspectele menționate au fost dezvoltate în cadrul panelului organizat sub forma unei mese rotunde.

PANEL 4

**INVESTIȚIILE ÎN SECURITATE ȘI APĂRARE, LA CONFLUENȚA
DINTRE BUSOLA STRATEGICĂ A UE ȘI CONCEPTUL STRATEGIC AL NATO**
– SESIUNE PLENARĂ
(PANEL COORDONAT DE SERVICII INTEGRATE PENTRU SECURITATE,
APĂRARE ȘI INTELLIGENCE/I2DS2)

Moderator:

- **Niculae IANCU** – Președintele I2DS2, Asociația Soluții Integrate de Securitate, Apărare și Intelligence

Keynote speaker:

- **Florin Marian SPĂTARU** – Ministrul Economiei

Speakers:

- **Contraamiral Ion-Cristian LIȘMAN** – Locțiitor pentru resurse al șefului Statului Major al Apărării
- **Thomas-Durell YOUNG** – Manager de program pentru Europa, Centrul pentru Relații Civil-Militare, Școala Navală Postuniversitară din SUA
- **Emanuel CERNAT** – Director executiv și asociat, Corporate Affairs Strategies
- **General de brigadă (r.) Plamen BOGDANOV** – Conf.univ.dr., Universitatea de Biblioteconomie și Tehnologii Informaționale, Sofia
- **Adrian DUȚĂ** – Director, Centrul Euro-Atlantic pentru Reziliență

România și-a asumat o creștere substanțială a bugetului apărării, inclusiv a investițiilor în capacitățile de apărare. Nivelul de ambiție al României vizează o postură de apărare solidă, în context național și aliat, în regiunea Mării Negre, pe flancul estic al NATO și la frontiera estică a UE.

Eforturile naționale trebuie corelate cu inițiativele de dezvoltare a capacităților de apărare ale UE (EDF și PESCO) și NATO (inclusiv DIANA). Investițiile inteligente în dezvoltarea noilor capacități presupun integrarea țării noastre în proiectele europene reprezentative pentru obiectivele derivate din *Analiza strategică a apărării 2040* și o contribuție coerentă la noile politici de securitate și apărare aliate.

Teme:

- Impactul dimensiunii de „investiții” a Busolei strategice a UE asupra dezvoltării capacităților de apărare românești;
- Noul Concept strategic al NATO și nivelul de ambiție al României în context aliat;
- Dezvoltarea capacităților europene de apărare prin inițiativele EDF și PESCO;
- Cercetarea și dezvoltarea tehnologică în NATO. Implicațiile inițiativei DIANA asupra viitoarelor tehnologii de apărare ale României;
- Mobilitatea militară la confluența dintre apărarea și securitatea europeană și apărarea transatlantică.

PANEL 5

**ÎN PAȘI RAPIZI CĂTRE O NOUĂ LUME CARACTERIZATĂ DE RIVALITATE.
FLANCUL ESTIC AL NATO ȘI RELAȚIILE SALE CU RUSIA ÎN VIITOR**
– SESIUNE PLENARĂ
(PANEL COORDONAT DE CENTRUL PENTRU PREVENIREA
CONFLICTELOR ȘI EARLY WARNING)

Moderator:

- **Narciz BĂLĂȘOIU** – Director, Centrul pentru Prevenirea Conflictelor & Early Warning

Keynote speaker:

- **E.S. Bogdan Lucian AURESCU** – Ministrul Afacerilor Externe al României

Speakers:

- **Contraamiral Mihai PANAIT** – Șeful Statului Major al Forțelor Navale
- **Iulian CHIFU** – Consilier de stat pentru Politica Externă, Securitate și Afaceri Strategice al Prim-Ministrului României
- **Sergei KONOPLYOV** – Kennedy School of Government, Harvard
- **Mustafa AYDIN** – Profesor, Universitatea „Kadir Has”, Istanbul
- **Orysia LUTSEVICH** – Managing Director, Ukraine Forum, Chatham House
- **Oazu NANTOI** – Deputat în Parlamentul Moldovei, membru în Comisia de securitate națională, apărare și ordine publică
- **Greg SIMONS** – Cercetător, Institutul pentru Studii asupra Rusiei și Eurasiei, Universitatea Uppsala, Suedia

Definiția general acceptată pentru mare putere ia în considerare populația, teritoriul, resursele, capacitatea economică, forța militară, stabilitatea politică și competența care asigură capacitatea de a exercita influență la nivel mondial.

Din această perspectivă, lumea poate fi privită ca traversând o nouă fază a competiției, ce implică mai ales elemente economice sau chiar rivalitate, implicând aspecte politice, militare și geostrategice ce pot duce la un sistem internațional multipolar. Rivalitatea marilor puteri ar putea reprezenta o sursă de instabilitate pentru o viitoare lume multipolară. Mai mult, distribuția actuală a puterii permite nu numai puterilor mari, ci și celor mijlocii și mici, precum și actorilor nestatali să aibă capacități militare care amenință securitatea globală, ceea ce complică și mai mult situația.

În acest context, la care se adaugă și conflictul dintre Rusia și Ucraina, flancul estic al NATO și relația sa viitoare cu Rusia implică aspecte complexe. Subiectul este abordat în noul Concept strategic al NATO, adoptat în iulie anul curent. La summitul NATO de la Madrid, aliații au convenit că Rusia este cea mai semnificativă și directă amenințare la adresa securității lor și a păcii și stabilității în zona euroatlantică. În consecință, ei au convenit, de asemenea, să consolideze și mai mult postura NATO. Cu toate acestea, aliații rămân dispuși să mențină deschise canalele de comunicare cu Moscova, pentru a gestiona și a atenua riscurile, pentru a preveni escaladarea și pentru a crește transparența în timp ce NATO caută stabilitate și predictibilitate în zona euroatlantică și între NATO și Rusia.

Prin urmare, după ce a fost suspendată cooperarea practică civilă și militară a NATO cu Rusia în aprilie 2014, ca răspuns la intervenția militară și acțiunile agresive ale Rusiei în Ucraina și la anexarea ilegală și nelegitimă a Crimeei, iar Rusia a suspendat, în octombrie 2021, activitatea misiunii sale diplomatice la NATO și a cerut ca NATO să închidă Biroul de Informații al NATO de la Moscova și să suspende activitatea Misiunii de legături militare a NATO la Moscova, în termeni strategici, relațiile dintre NATO și Rusia vor rămâne extrem de secundare. Războiul din Ucraina a schimbat înțelegerea de către NATO a priorităților Rusiei, toleranța la riscuri și obiectivele finale ale politicii externe. Pe de o parte, obligă NATO să revină la misiunea sa de bază, și anume apărarea Europei, și să își adapteze postura în consecință, cât mai rapid și sustenabil posibil. Pe de altă parte, având în vedere aspectele menționate de competiție și rivalitate, inclusiv provocările din Asia și Orientul Mijlociu, războiul din Ucraina poate duce la reconceptualizarea cadrelor alternative în relațiile internaționale.

Acestea au fost câteva dintre subiectele discutate în cadrul panelului.

SECȚIUNEA ISTORIE MILITARĂ

DRUMUL SPRE RĂZBOI RECE. EVOLUȚII POLITICO-MILITARE ȘI DINAMICA SECURITĂȚII ÎN ZONA MĂRII NEGRE, 1942-1955

(PANEL COORDONAT DE INSTITUTUL PENTRU STUDII POLITICE
DE APĂRARE ȘI ISTORIE MILITARĂ)

În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, 1941-1944, Campaniile de la Marea Neagră au implicat forțele Axei, respectiv forțele navale române și bulgare, precum și unități germane și italiene, și forțele navale sovietice. Superioritatea aeriană germană a contestat superioritatea sovietică la navele de suprafață. Toate șantierele navale majore sovietice erau situate în Ucraina – Nikolayev și Sevastopol, în Peninsula Crimeea. Ele au fost ocupate în 1941, iar navele au fost evacuate spre porturile din Georgia, care a devenit principala bază pentru flota care a mai rămas. Întrucât Convenția de la Montreux a permis Turciei să închidă strâmtoarele pentru tot traficul militar, unele nave au fost obținute în România, Bulgaria sau Ungaria și, apoi, convertite pentru a servi cauzei germane.

În 1942, operațiunile au fost dominate de Asediul Sevastopolului. În 1943, Operațiunea Kerchi-Eltingen a avut ca obiect înfrângerea și forțarea retragerii forțelor germane din Peninsula Crimeea. În 1944, o serie de atacuri ale Armatei Roșii au fost îndreptate asupra Crimeei ocupate de germani, fiind cunoscute sub numele de Bătălia Crimeei.

Între 1945 și 1946, au existat trei crize majore considerate a fi declanșatoare ale Războiului Rece, și anume în Iran, Turcia și Grecia. Ele s-au intersectat cu rivalitățile mailor puteri, crescând tensiunile dintre Uniunea Sovietică și aliații anglo-americani. Crizele au făcut parte dintr-o restructurare generală a relațiilor de putere din regiune, mulți istorici considerând criza iraniană drept un eveniment esențial în Războiul Rece, care a modelat politicile externe și interne ale majorității națiunilor de pe glob, în contextul a ceea ce a fost cunoscut sub numele de ordine internațională bipolară. Crizele menționate au fost reprezentative pentru intersectarea intereselor locale, a luptelor locale pentru putere și a politicii marilor puteri.

Cu toate acestea, cauzele Războiului Rece nu au fost reprezentate doar de geopolitică și strategie. La acestea s-au adăugat schimbări în echilibrul de forțe politice, care a complicat și mai mult relațiile internaționale. Conflictul ideologic transnațional postbelic dintre SUA și URSS a făcut parte din restructurarea europeană în desfășurare din punct de vedere politic, economic și militar și din perspectiva relațiilor interne de putere.

În acest context și urmând logica ordinii internaționale bipolare, s-au constituit cele două alianțe politico-militare care au dominat scena internațională timp de aproximativ 50 de ani, și anume Organizația Tratatului Atlanticului de Nord, în 1949, și Organizația Tratatului de la Varșovia, în 1955, având SUA și, respectiv, URSS ca lideri informali.

Discuția de la masa rotundă a dezvoltat aspectele menționate.

PANEL 1 DE LA BĂTĂLIA PENTRU STALINGRAD LA ÎNȚELEGERILE PĂCII, 1943-1945

Moderator:

- **Manuel STĂNESCU** – Director adjunct, Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară

Speakers:

- **Petre OTU** – Prof. univ. dr., președintele Comisiei Române de Istorie Militară
- **Dan-Dragoș SICHIGEA** – Șef Secție, Muzeul Național al Marinei Române, Mangalia
- **George UNGUREANU** – Curator, Arhivele Militare Naționale Române, Depozitul Central de Arhivă, Pitești
- **Alin SPĂNU** – Profesor asociat, Universitatea din București

PANEL 2 ECHILIBRUL GEOSTRATEGIC LA MAREA NEAGRĂ ÎN PRIMA PARTE A RĂZBOIULUI RECE, 1946-1955

Moderator:

- **Carmen-Sorina RÎJNOVEANU** – Director, Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară

Speakers:

- **Constantin HLIHOR** – Profesor, Universitatea din București
- **Liviu ȚÎRĂU** – Conf. univ. dr., Facultatea de Studii Europene, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
- **Liliana BOCȘAN** – Conf. univ. dr., Universitatea din București
- **Lucian DRĂGHICI** – Cercetător, Arhivele Militare Naționale Române

MASĂ ROTUNDĂ ROMÂNIA ȘI ÎNCEPUTURILE RĂZBOIULUI RECE

Moderator:

- **Petre OTU** – Prof. univ. dr., președintele Comisiei Române de Istorie Militară

Speakers:

- **Bogdan SCHIPOR** – Cercetător principal dr., Institutul de Istorie „A.D.Xenopol”, Academia Română
- **Gheorghe ONIȘORU** – Profesor, Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava
- **Ion RÎȘNOVEANU** – Cercetător științific, Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand I”
- **Alexandru OȘCA** – Vicepreședinte, Comisia Română de Istorie Militară
- **Cristina BRĂGEA** – Cercetător științific, Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară
- **Ion GIURCĂ** – Prof. univ. dr., Facultatea de istorie, Universitatea „Hyperion”, București